

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Banka „Slovenija“.

Iz Gradca smo dobili dopis, katerega zavolj njegove važnosti na tem mestu objavimo. Zadeva namreč naš prvi, narodni denarstveni zavod, katerega smo Slovenci z velikimi žrtvami ustanovili in obranili: zavarovalno banko „Slovenijo“. Dopis se glasi:

V „Slov. Gospodarju“ štev. 42. smo v dopisu iz Ormuža brali, kako nemška zavarovalna banka: „Viktorija“ po slovenskih srenjah oklice razpošilja. Ob enem izreka dopisnik gotovo opravičeno željo, da bi naj naša „Slovenija“ tuje banke iz slovenskih tleh izpodrinola. To želimo vsi narodnjaki. Ali po naših mislih se to ne bo zgodilo, dokler bo ravnateljstvo banke Slovenije tako, kakor dosedaj, zanemarjalo; slovensko novinarstvo rabiti kot sredstvo za širjenje jenega delovanja in upljiva. Med tem, ko se tuje banke celo po slovenskih novinah Slovincem ponujajo, oklice širijo, svoje agente ali poverjenike naznanjajo in hvalijo, naša banka „Slovenija“ vedno molči in ogromni del slovenskega občinstva pusti v nevednosti, ali še obstoji ali ne, ali kaj dela ali ne in ali nam je res naroden zavod. Izvzemši nekoliko redkih spisov v „Slov. Gospodarju“, ki pa tudi niso od ravnateljstva izhajali, se ne spominjamo, da bi v slovenskih listih veliko kaj brali o banki „Sloveniji“. Če je „Slovenija“ kedaj tako, kakor „Viktorija“, slovenskim srenjam doposlala oklicev, tedaj radi besedo vzamemo nazaj. Ali jako dvomimo, da je to storila; in če je storila enkrat, zakaj ne stori 2, 3, večkrat?

Domoljubom in bankinim agentom bi se posel mnogo polajšal, če bi se njihovo prizadevanje po slovenskih novinah marljivo in spretno podpiralo. Rabljenje novinarstva spada tedaj tudi v delokrog pridnega ravnateljstva. S pomočjo slovenskega novinarstva, ki je gotovo „Sloveniji“ na razpolago, se zamorejo s časom vse tuje banke in podvzeta iz slovenske zemlje izpodrinoti.

Naj nam slavno ravnateljstvo banke „Slovenije“ ne zameri naših opominkov! Priznavamo

popolnem in radi jegov trud in skrb za naš domači zavod; ali tudi domoljubom in delničarjem se ne sme za zlo jemati, če zahtevajo, da se nič ne opušta, kar bi napredek banke Slovenije povspeševati utegnilo!

Dostavek uredništva. „Slov. Gospodar“ postavi svoj list banki „Sloveniji“ tem rajši na razpolago, ker je iz posebnega spisa v vrlo uredovanem „Slovincu“ štev. 124. in 125. poizvedel, kako je sedanje ravnateljstvo stroške samo pri uradnikih znižalo za 27.000 fl., zraven pa za povikšanje dohodkov skrbelo; pri agentih ima sedaj že dobiti 100.000 fl. Vse to kaže, da banka nikakor ni na tako slabih nogah, kakor so to nasprotniki njeni razkričali. Zato naj zgine nesrečna nezaupnost. Banka se vidno ukrepuje. Podpirajmo jo, da brž otresemo tujke!

Gospodarske stvari.

Kako travnike zboljševati?

M. Da si je tudi jasno kakor beli dan, da se vsaka peč senokoše ravno tako, kakor vsaki kos njive zboljšati zamore in da si je tudi res, da se je na mnogih krajih v zboljšanje senokoš že veliko storilo in da so se s tem obēdovanja vredni nasledki dosegli, je le vendar še gola resnica, da je daleč največji del travnikov po široki domovini še popolnem v svojem prostem starem nezboljšanem stanu, katerim se za vsakoletne pridelke in za snovi po njih vzete skoraj nobena povračitev ne daje. Vrednost travnikov je na mnogih krajih še vse premalo poznana in obrajtana in le tisti jo vè v pravi meri ceniti in čislati, ki je bil že primoran nekoliko časa brez vseh travnikov gospodariti. Jegove žitnice so tako gospodarstvo le preživjo čutile. Ne zastojn se toraj pravi: 1 oral dobrega travnika je več vreden od 2 oralov dobrih njiv.

Najboljši pomoček travnike zboljšati je gotovo v večini primerlejev dobro pognojenje z mešanim gnojem. Najkoristnejše je travnik

jeseni dobro povlačiti, po zimi pa o precej ostrem mrazu ga z mešanim gnojem potrositi tako, da pride na oral 80—100 vozov s konjema ali parom volov.

Kedar se v spomladi začne taliti in je gornja plast drna že na 1—2 palca globoko se otalila, spodaj pa še prst trdo zmrzla ostala, tako, da se konjska kopita ne vdirajo, se raztrošen gnoj ostro z brano povlači tako, da se z drnom, rekel bi, popolnoma pomeša. Naznanjen trenutek tajanja zemlje pa se ne sme prezreti in zamuditi, ker je za pognojenje najugodnejši. Priporoča se tudi, da se travnik še prej s prikladnim travnim semenom poseje. Pa tudi brez take posejatve vzrastejo po gnojenju z mešanim gnojem nove in lepe trave in rastline, katerih si prej na istem mestu zastonj iskal. —

Na tako obdelanem travniku se že koj prvo leto dvojni, včasih še večji pridelek sena nakosi. Če se travnik v razdele razdeli, kakor njive v ogone, in če se leto za leto kos za kosom na imenovani način obdeluje, bode se v kratkem času na takem travniku toliko krme pridelalo, da se kmetovalcu ne bo treba bati, da bi jegova živina po zimi lakoto trpela. Treba je le prav skrbno in marljivo za mešan gnoj ali kompost skrbeti. Če se tega vsako leto prav velik kup naredi, bodo tudi travniki bujno rastli. Za podlago mešanega gnoja se priporoča plast peska, kterega je tudi dobro pozneje, ko kup že raste, med drugo šaro, kako plast pomešati. Dalje se položi precej tenka plast kratkega konjskega gnoja, na njega plast prsti, blata iz pripotnih globel in jarkov. Na to se položi plast iz dvorišča z drzganega blata, pepela, plevela in podobne šare.

Vse to je za mešan gnoj izvrstna snov. Od časa do časa se celi kup dobro z gnojnico polije, če je pri roki in potem blizo 4 tedne preden se na travnik razvozi, vse prav dobro premeče. Travniki, kateri v spomladi včasih globoko pod vodo stojé, niso za gnojenje z mešanim gnojem, ker je nevarnost, da močno odtekajoča voda ves gnoj s seboj odplavi. Take travnike je boljše z kalijem gnojiti ali pa njihovo rast s pametnim zamakanjem povikšati. Travnike, kateri po moči trpe, gre z odprtimi jarki ali grabami odvodniti ali posušiti. Vendar je pri takem ravnanju tudi previdnosti treba, posebno na šotastih travnikih. Na takih se moraja po jarkih zatvornice napraviti, da je mogoče travnik po potrebi pod vodo djati.

Dostikrat se namreč primeri, da šotasti travniki, kateri so bili prenašlo odvodnjeni in posušeni v svojem pridelku znatno zaostanejo ali popolnem odrečejo, zlasti v suhih letih. Rastline namreč, ki po takih travnikih rastejo, so ravno take, ki le v zemlji skoz in skoz z vodo nasiteni dobro storé. —

Take posušene travnike je dobro brž po posušenju z navoženim peskom potrositi in z mešanim gnojem pognojiti. Na to se obsejejo s pri-

mernim semenom, da vzraste nov drn. Krčevine ali rule, ki so prek in prek z razno travo in nizkim grmičevjem preraščene, se morajo požgati, poravnati in s travnim semenom obsejati.

Zboljševanje travnikov po zamakanju je boljše od vsakega drugega. Vendar pa se le na malo krajih da izpeljati, kjer namreč potrebne vode ne zmanjka in kjer tudi ta sama na sebi preveč opovir ne dela. Vendar pa je za tako napravo vsikdar svet zvedenega moža potreben; prvič, da se kaj napačnega ne napravi in drugič, da se denar na nepotrebno ne troši.

Marsikteri kos zemlje je še z grmovjem preraščen in močviren in še mnogo travnikov le pičlo travo in mah rodi, čeravno je zemljišče za travnik prek in prek primerno in priležno. Še marsiktera senokoša se mora zravnati in odvoditi in s pognojenjem k večjem pridelku prisiliti. Naj kmetovalci ne odlagajo obdelovanja takih prostorih in naj jih v bujne travnike spreminjajo. Obilni pridelki, sena in otave bodo delo bogato poplačali. Tako priporoča in nasvetuje Dunajski „Prakt. Landw.“

Napenjanje pri goveji živini.

Nagla in gotova pomoč zoper napihovanje goved je iz guta-perhe storjena cev, ktera se napihjenemu živinčetu po goltu v želodec porine in zaprto sapo izpušča. Dosedaj se je napihjenemu govedu voda ravnokar ugašenega živega apna, z vodo ohlajeni salmijak, ali petroleum vlival. Vidil sem tudi govedi v gobec vstreliti, in kedar vse to ni nič pomagalo, se je ali nalašč za to pristojni nož (Troaker), ali v sili tudi drugi nož na levi strani na lačnih goveda v trebuh porinil in se zaprta sapa skoz rano izpuščala. Ker pa, zlasti v samotah, potrebnega sredstva človek nima vselej pri rokah, z nožem ravnati pa malokdo zna, je goltna cev med vsemi najboljša pomoč zoper napenjanje. Pred včerajšnjim se je bila ena breja mojih krav in ena telica na strnišču preobjedla; tako je govedi bilo napihnilo, da ste komaj hodile. Brž ko se mi nesreča naznani, ukažem živinčetu s petroleumom, če to ne pomaga, s salmijakovo vodo ali juho ravnokar ugašenega živega apna zalivati, — a vse je bilo zastonj; komaj ste govedi še sopili, lačenj z nožem predreti pa si nobeden pričujočih ni upal. V taki sili poprosim našega slavnoznanelega zdravitelja g. dr. Gustava Ipavica, za blagor srenje marljivega župana, naj svetuje ali pomaga, če je mogoče. Brez odloga prihiti, hvala mu, z goltno cevjo, porine najpoprej kravi cev po goltu v želodec, in v tem trenutku piska zaprta sapa iz želodeca. Ker je pa med tem teličica že padla in v glavi že vsa zabuhla bila, vzeme cev iz krave in telici po goltu v želodec porine, in glejte! vreti je začelo po cevi, voda in sapa je prskala iz cevi, in sicer tako smradljiva, da so se okolj stoječi kar umikali; kravi in telici pa je v kratkem napihovanje prešlo. Ker se na-

penjanje zlasti v jeseni, ko že slana pada kaj pogosto nahaja, je res goltna cev za vsakega gospodarja, gotovo pa za vsako ves neobhodno potrebna. Zove se: Schlundröhre, in se dobi za 5 gld. pri: J. N. Reithofer, Stadt, Herrengasse Nr. 2. in Wien.

Iz St. Jurja ob juž. žel. 23. okt. 1875.

Jož. Hašnik, župnik.

Kakošno vino bo dal letošnji mošt? To poizvemo najbolj lahko in zanesljivo, če mošt pred vrenjem tehtamo ali vagamo s Klosterneuburško vago in pa s kislomerom, ker tako poizvemo natančno, koliko funtov cukra da je v 1 centu mošta in koliko bokalov kisline v 1000 bokalih mladega vina ali z drugimi besedami: koliko odstotkov cukra in koliko odtisočkov kisline da se nahaja v moštu. Kisline je bilo l. 1870. kakih 12—18 odtisočkov, toliko, da so se vinorejci prestrašili. V dobrih letih je nje samo kakih 5—10⁰⁰/₀₀. Cukra je bilo l. 1868. sploh 26⁰⁰/₀₀, t. j. 26 funtov v 1 centu mošta; l. 1869. 19⁰⁰/₀₀, l. 1870. 17⁰⁰/₀₀ in l. 1871. samo 15⁰⁰/₀₀, ki je tedaj dal slabo, kislo vino. Cukra in kisline daja različno trsovje tudi v različni meri in se po njej sodi na večjo ali manjšo vrednost trsovo. Tudi lega upljiva na ceker in kislino.

Na vinorejski šoli pri Mariboru so se poizvedele o letošnjem moštu sledeče številke:

Ime trsovo.	% cukra	⁰⁰ / ₀₀ kisline	Ime trsovo.	% cukra	⁰⁰ / ₀₀ kisline
blank	16	9 ¹ / ₂	črnina		
žlahtnina			Zimmettraube	17	7
v visoki legi	16	4	hlapčovina	15	9
v nizki „	12	7	moslovec	20	6
burgundec			muškati	22	6
modri	19	8	rizling drobni	19	7
zelenika	17	13	zeleniče	20	4
belina	16	8	traminec	20	5
ramfolica			rizling laški	18	8
rudeča	19	5	modrina		
kadarka	15	11	laška	19	7
krhlikovec	18	9			

Poprek tedaj kaže letošnji mošt 17⁰⁰/₀₀ cukra in 8⁰⁰/₀₀ kisline in bo dal za toliko boljše vino, za kolikor ima menj kisline v sebi, kakor l. 1870 (namreč 4—10⁰⁰/₀₀ menje.)

Sejmovi. 2. nov. v Vitanju. — 3. nov. v Pišecah. — 4. nov. na Ponkvi. — 6. nov. pri sv. Lenartu v Slov. goricah, v Poprežu, v Ročici in pri Novicerkvi.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. Vsaka sirota iz Nemčije k nam „privandrana“ se nam zdi, kakor jež v lisičji luknji. V hudem mrazu pride jež lisice prosit: draga teta, zebe me, pusti me le v en kotec, da se zagrejem, zelo miren bodem. Lisica se da pregovoriti. Komaj je jež v kotu, že začne svoje

igle razpenjati in lisico bosti, da je reva morala svoje prebivališče zapustiti. Enaki ježu so vsi strahovi na Slovenskem. V Kamci sta dva. Strah Nr. I. je rajnega g. Hraudo, akoravno še je v kamški srenji posestvo imel, tako dolgo toževal, dokler ga ni odpravil in vse „amte“ na se potegnil. Posestnikom se je prilizoval, še piti jim kupoval, in so le za njega glasovali.

Strah Nr. II. bi rad bil kamški Nacek, vendar nima toliko mogočnosti, ker se ni učil „eksercirati“ in je svoje vse premoženje v culici v Kamco prinesel. Jegov blišč le od strahove lune svitlobo dobiva. Mrkne eden, mrkne tudi drugi. Zvedite bralci „Sl. G.“ kar si take šleve že upajo. Dolgo je že Nacek v Kamci in tako imenovan „lonar“ pri g. D. Ker pa je cerkveno posestvo z D. vinogradom v sosesčine, se da kaj napraviti. Nacek je dal 100 „šobrov“ vejnika (20 gld. vrednosti) nareti in v D. vinograd prenesti. Vincarji so mu povedali, to ni naše; a on kot strah Nr. II. jim zapove: „jaz gospod lonar bin, frau nima niks befelat, jaz sama befelala.“ Dozdaj še ni plačal cerkvi škode. Že pred nekterimi leti je moral za neko drevo, ki ga je na cerkvenem posestvu vsekati dal, 5 gld. plačati. Ta gospodiček ima tudi srenjsko posestvo v najem, vendar le golo travo za 4 for. Možje, ki so pred strahovo dobo bili v srenjskem odboru, so zasadili jagnede po grabi, da nebi voda zemlje odnašala. G. Nacek pa je dal posekati jagnede do polovice, vejnik narediti in ga je za svoj žep prodal. Zdaj se jagnedi sušiti začnejo in plohe bodo zopet lahko zemljo v Dravo odnašale. Take gospodarje imajo Kamčani. Posmemanja vredni „eksempli“!

Iz Bizeljskega. (Vinski in poljski pridelki.) Trgatev je tukaj že sploh dokončana. Vreme bilo je vseskozi prav lepo in vinski trgatvi jako ugodno, kakoršnega so si ljudje sami bili želeli. Vinska letina je ena srednjih, kar zadeva obilnost; kar pa dobroto, pa bo vino veliko boljše in močnejše od lanskega. Kupčevalci žlahadne bizeljske vinske kaplice se toraj s tem opozorni storé.

Za vsakdanji živež se je — hvala Bogu — pri nas vsakega precej obilo pridelalo, le za denar bo huda, ker še to, kar ima kmet za prodati, prave cene nima.*)

Od sv. Marije Lankovičke. (Slovenci med Nemci). Tukaj imamo kaznovalnico za ženske, kder je mnogo žensk nesrečnic zaprtih, ki so iz slovenskih krajev doma. Vendar o teh ne pišem dnes, ako hočete Vam poročam drugokrat,**) ker sedaj bi rad pisal kaj veselega, o onih nesrečnicah pa se kaj radostnega pisati ne more. Pišem tedaj o Slavjanib, ki si tukaj vsakdanjega kruha služijo. Mnogo jih je iz Štajerke, Koroške, Kranjske, Česke, in Moravske. Prišli so sem v „premogovo deželo“, ter kopljejo premog v Köflaških

*) Hvala. Prosimo večkrat kaj!

***) Prosimo.

in Voitsberskih premogovih jamah, ali pa dobivajo zaslužek kot kovači, zidarji, glažutarji in rudarji v apnenskih rudah. Vseh skupaj je kakih 6—700 med Lankovico in Gradcem po Kajnaški dolini. Še celo v Pieber-ju pri konjih in v Liegist-u na mlinih, na železnici in pri nemških kmetih sem našel slovenskih hlapcev.

Mnogo teh Slovencev je v verskih zadevah jako zanemarjenih. Nekateri so hudi pijanci in zapravljivci, drugi zopet v divjem ali koruznem zakonu živé; vendar večjidel so poštene duše in vrli, verni katoliški Kristijani, ki se trdno držé vere svojih očetov — tudi na tuji zemlji. V dokaz tega naj služi sledeče poročilo.

Leta 1871. pridejo Slovenci v Lankovice k tamošnjim č. oo. franciskanom prašat in prosit za slovenskega spovednika. Radi so jim ti ustregli s č. o. Francem Križanom, rojenim Slovincem iz št. Lenarta v Slov. goricah. Blagi franciskan, ki je ob enem vnet narodnjak, je cele trume Slovencev za veliko noč spovedal. To je dalo Slovincem pogum še za slovensko pridigo prositi, kar se jim je tudi priskrbelo. Velikonočni ponedelek 1. 1871. ob $\frac{1}{4}$ uri imeli so prvo slovensko pridigo. Ubogi ljudje so se solzili, kedar so zopet zaslišali v mili materinščini: Hvaljen bode Jezus Kristus. S časom se je uredila popolna popoldanska služba božja z blagoslovom, pridigo litanijami in slovenskim lepim petjem. Slovenci so prihajali 2—3 ure daleč. Tretje leto se je razlagal tudi Krščanski nauk; ob nedeljah od 5—6. ure so se tudi slovenski otročiči podučevali v njem. Č. usmiljena sestra Roža iz Konjic jih je tudi učila slovenski pisati in brati. Stroški za sveče, cerkvenika in strežaje so se poravnali po darovanjih „ofrih“.

So pa Slovenci č. o. Franca vsled jegove velike skrbi in truda močno spoštovali in ljubili. Imeli so jih le: to so naš gospod. Zato pa je tudi žalost po njih bila velika, ko so se morali v Gradec preseliti. Za vezilo so Slovenci na praznik Marijinega rojstva skrbeli za sijajno službo božjo. Knapje so prinesli 20 funtov smodnika. Drugi so kupili sveč in omislili „turško bando“ iz Köflaha. —

Pri Perisuti-jevem križu so se zbrali in potem uredili lepo procesijo do cerkve sv. Marije Lankovičke, kder je bila slovesna sv. meša s 4. duhovniki in popoldan slovenske litanije. Tako so se Slovenci Bogu zahvalili za duševne dobrote, katerih jim je delival po svojem služebniku č. o. Francu.

Omenim še, da so sicer večjidel revni tukajšni Slovenci lepo pokazali djansko ljubezen do svojih krvnih sobratov. Kedar so namreč slišali o nesreči, katera je letos po toči zadela prebivalce Konjiške in Slov. Bistriške dekanije, so složili 6 fl. 81 kr. milega daru, kar je od teh ubogih ljudi veliko.

Konečno pa se drznem v imenu tukajšnih

Slovencev izreči najprisrnišo zahvalo č. o. Francu za vse dobrote. Bog, ki vse vé in vidi, jim kedaj obilo plati. Naj se nas spominjajo v pobožni molitvi. Mi jih gotovo nikdar ne pozabimo!

Iz Makol. (Trgatev) je pri nas pretečeni teden srečno dokončana bila. Hvala Bogu, smo letos dobili precej več in boljšega mošta, kakor lani, posebno na izhodnji strani. Grozdje je bilo nenavadno snažno, zdravo in sploh zrelo, torej bo vince okusno in stanovitno, če ga ne bojo preveč posrkali. Pa kaj, ubogi kmet si ga bo le malo privoščiti smel, ker ga bojo presilna plačila za davke in posebno za „novo šolo“, za katero celo čveterno letošnjo štibro terjajo, večjidel popila. —

Pa še to dobro blago se bo težko v denar spravilo, zavolj občne denarne stiske. Za tako blago je sedanja cena 50—60 gld. štrtinjak, res nizka. Denes je pri nas povodenj.

Od sv. Petra pod Mariborom. (Nesrečna smrt.) V nedeljo 23. t. m. se je podal 76 let stari Simon Krepek k svoji zlahti, da bi na hišo pazil, ker je gospodar s gospodinjvo v mesto šel. Z večer pri strašni burji domu v Metavo gredé pade v mali potok in se v njem utopi. Drugi den so nesrečneža našli v potoku mrtvega.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zadnjič je „Slov. Gosp.“ svojim bralcem na tem mestu povedal, kako se konservativci vselej nekoliko ustrašimo, kedar začne državni zbor na Dunaju zborovati. Ali dnes zamore poročati, da ga tudi liberalci niso veseli, ker vidijo, da so s svojo modrostjo pri kraju. Celó oče liberalne dobe pri nas, bivši minister Šmerling je obupno izpovedal, da je Avstrija v hudih denarstvenih razmerah, kar mu je finančni minister z res britkimi številkami in predlogi popričal in pokazal, kakó slabo da gospodarijo. Državni dolg je namreč letos narastel na 3130 milijonov, za 119 milijonov več, kakor lani. Zavolj ovega dolgo moramo obresti na leto plačati 112 milijonov, iz med teh 45 milijonov v čistem srebru. Tako se je gospodarilo in sedaj pride letos zopet 25 milijonov novega dolga! Kdo se bo sedaj še čudil, če se nam nalagajo zopet večje dače, ki nas pa še vendar jemanja na posodo ne bodo rešile? Nova dača se bo razpisala na 1,342.000 centov petroleja ki se vvaža; na vsak funt 2 kr. Tudi na koleke ali štempelne se bo vrgla večja dača; kder so do sedaj zadostovali koleki po 12—30 kr., bo zana-prej treba štempelnov po 20—50 kr. Liberalci so vsled tega precej poparjeni in pravijo, da bi jim celo grof Hohenwart dovoljen bil, ako bi jim le iz denarstvenih zadreg pomagal. Verujemo! Sicer pa je to najkrajša pot do boljših časov. Liberalci se morajo v slabem gospodarstvu sami zadušiti. Za besede in nauke še ne marajo. G. Herman je na Dunaju izvrstno govóril zoper novo ribarsko

postavo in zahteval, naj se ta reč pusti deželnim zborom. Bilo je zastoj. Liberalci so tako hudi na dežele in jihove zборе, da še jim o ribah, rakah in pijevecih ne pustijo sklepati. — V Trstu so dodelali močno vojno ladjo oklopnico, koji je ime: Don Juan. — Tirolski poslanci so sklenoli v vseh prašanjih složno postopati. — Dunajski manjši obrtniki podpisujejo prošnjo do državnega zbora, naj uvede zopet stare postave zoper judovsko odrtijo. — Na Ogerkem je sedaj britki Magjar in brezobzirni kalvinec Tisza postal predsednik ministerstva. — Hrvatski minister Pejačević hoče odstopiti.

Vnanje države. Rusi poskušajo nove strahovite granate, v katerih je po 600 krogelj. Pruski cesar je dokončal svoje potovanje na Laško. Vreme je bilo sicer slabo, vendar so liberalni Lahi kar obnoreli samega veselja videvši moža, kateri jim je pomagal Avstrijo premagati in sv. Očeta popolnem oropati. — Na Švicarskem se začenjajo ljudje vendar že sramovati grdega preganjanja sv. Cerkve. V Bernu se je namreč osnovalo društvo konservativcev, ki hočejo liberalnemu nasilstvu konec storiti. — Na Španskem je še vse pri starem. Alfonzisti ne morejo Karlistov premagati, ti pa onih ne in tako se nadaljuje kriprelivanje.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Turki imajo sicer 100.000 vojakov na nogah, ali zoper razkačene Kristijane nič ne opravijo, čeravno Srbom in Črnogorcem Avstrija in Rusija branita za orožje prijeti. V Bosniji zbira in orožje vstaje mladi knez Karadjoržević. V Hercegovini je upornikov više 5000. Sredi dežele v gorovju nad Zubci se zbirajo. 21. okt. so jih Turki s vso silo napadli; toda zavolj sotesk in prepadov je prišlo le 5 bataljonov do udarca, pa so bili od Kristijanov hudo pobiti, okoli 200 Turkov je obležalo mrtvih. Vrh tega še razsaja živinska kuga, konji crkajo, vojaki turški so bosji in lačni — in brez plače. To vse kaže, da bodo Kristijani naposled zmagali. Bolgari so se tudi vzdignili blizu mesta Filipolja. Bržej ko ne utegnejo Srbi še pred spomladjo prisiljeni na Turke udariti. Kajti turške čete so že 7 krat tolovajski udrle v Srbijo, da so jih že s krtečami podili nazaj. Vse pa kaže na propad Turčije; vsi liberalni, judovski, nemški in magjarski pisarji in kričači tega ne zabranijo več!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XII.

Iz cerkve sv. Klare se gre po nekotikih marmornatih stopnicah v globočino do mesta, kjer je bil pokopan sv. Francišk. Na levi strani se vidi skoz železne križe čudodelen križ, iz katerega je nekdanj sv. Francišk slišal besede: Idi Francišk! po pravi mojo hišo, ki je v nevarnosti porušiti se!

Na desni strani leži nestrohujeno truplo sv. Klare, ki je videti, kakor da bi spala, samo da je črne barve. Lepo se poznajo usta in očesa, tudi nohti na rokah. Umrla je 11. avgusta 1253. v 60. letu svoje starosti, toraj je že minulo 622 let, kar je svet zapustila. Nuna iz reda sv. Klare za železno ograjo stoji z gorečo svečo in romarjem kaže truplo svetnice.

Najkrasniša med cerkvami v Asissi je bazilika sv. Franciška. Prostor je bil nekdanj morišče hudodelnikov in so ga zvali: „peklenski breg.“ Gregor IX. ga je prekrstil in mu dal ime: „nebeški hrib“, ter začel na njem cerkvo staviti. Dozidal jo je Inocencij IV. l. 1253. Umetniki, ki so tukaj delali, so napeli vse žile pokazati v podobah lepe čednosti sv. Franciška. Tri cerkve so druga nad drugoj. V vsako se da vstopiti po ravnem potu, brez kakih stopnic; zakaj postavljena je v breg, tako, da le tretja stoji prosta na vse strani.

Po opravljeni sv. meši, ktero sem na grobu sv. Franciška služil, me zakristan povabi v postransko kapelo in mi pokaže velik kos pajčolona (šlara) Device Marije. Štejem si v posebno srečo, da sem smel pogledati in poljubiti svete ostanke.

Zunaj mestnega ozidja stoji cerkvica sv. Damijana, zanimiva za to, ker je ondi bil samostan sv. Klare. Nad vhodom v samostan potnik zagleda sliko sv. Klare, kako se je proti divjim Saracenom, ki so mesto in samostan oblegali, s presv. Rešnim Telesom v bran postavila. Že so bili sovražniki na samostanskem zidovju, že so v samostan udirali, ko zagledavši sv. Klaro z Najsvetejšim vsi oslepnejo in raz zidovja pocepajo. Samostan in jegove prebivalke bili so rešene.

Cerkvica je znotraj še sedaj, kakor je bila ob času sv. Klare. Na desno pri vходу je bilo okno, zdaj zazidano, skoz katero je mladenič Francišk denarje za olepšanje cerkve zagnal, ker jih duhoven zavolj strahu pred jegovim očetom ni hotel vzeti. Naprej na desno je kapelica z božjo martro, izrezano od nekega franciškana, do katere imajo verni posebno zaupanje; ob času kake občne nesreče jo v procesijah po mestu nosijo. Ako jo gledaš od leve, imaš podobo umirajočega, ako od desne, umrlega Zveličarja pred očmi. Na levo je drug altarič z dragim zakladom svetinj. Tam je shranjen brevir sv. Klare: posoda iz alabastra, s katero se je nevernim Saracenom s sv. zakramentom prikazala; kos kruha s podobo križa, ki je bil vtisnjen na blagoslov sv. Klare; mali zvonček, s katerim je Klara svoje tovaršice k duhovnim opravilom klicala.

V samostanu sv. Damijana se vidi kor v prvi prostosti, kjer je sv. Klara s tovaršicami dnevne molitve opravljala; izbice, kjer so prebivale, vse v prvem nekdanjem stališču. V bolenišnici mi je voditelj, franciškanski brat, kazal mesto, kjer je stala postela sv. Klare. Miza in klopi v jedilnici so od časa svetnice. Tukaj se je zgodila čudo-

vita prigodba s kruhi, ki so postali zaznamovani z znamenjem križa. Papež Inocencij IV. so namreč nekokrat obiskali rednice pri obedu. Sv. Klara se v navzočnosti papeževi ne upa blagosloviti jedil, kakor je sicer imela navado. Papež jej pa to storiti ukažejo. Sedaj iz pokorščine stori, in glej! vsak kruh, ki je ležal na mizi, je bil s križem zaznamovan. (Nastavek prih.)

Smešničar. 16. Krošnjar pride h kmetu na dom in mu ponuja očali. Kupite te očali, lepo vam bodo kazali! Kmet natakne očali, pogleda skozi nje krošnjarja, ter smeje reče: to so čudni očali, same kajone vidim skozi nje. Kaj še, pravi krošnjar, naj pa še jaz tudi pogledam skozi nje! Krošnjar natakne očali, pogleda skozi nje kmeta in ves začuden reče: pri moji veri, vi imate prav, tudi jaz sem skozi očali zagledal — kajona!

Razne stvari.

(Milodari za hercegovinske in bosenske rodbine). Bergman Val. kons. svetovalec in župnik 1 fl.; Skrbine Jož. župnik 1 fl.; Jošt Gregor župnik 1 fl.; Plahuta Mih., župnik 1 fl.; Jerman Juri, kaplan 1 fl.; Korman Franca 1 fl.; vsi na **Koroškem**, potem Dominik Karba v Babincih pri Ljutomeru 30 kr.; J. M. 2 fl.; J. F. 1 fl.; F. H. 2 fl.; J. H. 1 fl.; Juri Šabot 1 fl. 28 kr. Prenesek 12 fl. 60 kr., skupaj 26 fl. 18 kr.

(Za po toči poškodovane) Slov. Bistriškega in Konjiškega okraja poslali so slovenski knapje in delavci okoli Lankovice, Voitsberga in Köflaha 6 fl. 81 kr.

(Utopili) so se Belotinskega peka hlapec, dekla in konji z vozem v Muri pri Razkrškem brodu. Sedela sta na vozu in kedar je špula zaregetala, se konji ustrašijo, tiščijo nazaj, zlomijo ranto in vse padne v Muro in premine; le dekla se je pri mlinu za lanc zgrabila in smrti rešila.

(Iz Ricmanja) se nam piše, da se je pridelalo letos izvrstne kaplice vinske. Belo vino se prodaja po 7—8 fl., a črno po 9—10 fl. vedro. Rofoško se dobiva po 13—14 fl. izvrsten.

(Od železnice povozen) bil je v Teharjih v noči od sobote do nedelje nek delavec celjske cink-fabrike. Vlak mu je roko in nogo odtrgal.

(Juri Podplatan) v Zafoštu je baje svojo zavarovano hišo sam užgal in ima zaradi tega sodnijsko preiskavo.

(V Ptuj) se 4. nov. odpre novi zavod za bolehavce.

(Krono cara srbskega Dušana) je izoral nek kmet blizu Prizrena. Izdelana je iz čistega zlata in z dragocenimi kamni nakinčana. Vredna je 9000 zlatov.

(Šola) v Ljubnem je postala 2razredna, sedmi učitelj za Ljutomer je dovoljen, Makolski učitelj g. Potočnik je penzioniran.

(Gospodarske) šolske oddelke osnovati je se dovolilo za Laško, Trbovlje in Hrastnik. Radovedni smo, kaj bo iz tega?

(Dače) se vsled odloka ministerskega ne bodo odpiševale zavolj po mrazu poškodovane letošnje ozimine.

(Spremembe v Lavantinski škofiji). Č. g. A. Pučko je imenovan za župnika v Polenšaku. Č. g. J. Galun je prestavljen za kaplana k sv. Hemi. Kaplanija v. š. Petru ostane začasno izpraznjena.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Bosina 30 fl., Terjašek 11 fl., Modic 11 fl., Naprudnik 2 fl.

(Dražbe.) 30. okt. Jož. Otorepec v Nezbišu 2736 fl. Miha Fajs 2680 fl. (2.) Marija Gregorc v Zrečah 620 fl. (3.) Blaž Trunkl 2000 fl. — 3. nov. Mih. Šuc v Gabrovcu 3830 fl., Matija Bračič 10,423 fl. (2.) Jak. Majcen v Lembergu 355 fl. Ant. Fajenc pri sv. Lenartu 2040 fl. Jan. Damiš v G. Ročici (2.) — 4. nov. Jan. Lorber 3300 fl. 5. nov. Miha Horvat v Stoglicah 2600 fl. (2.) Marija Predikaka v Podložah 2150 fl. (2.) Franc Bašl v Gočevi 2050 fl. (2.) Jur. Uleš v Račah 782 gold. (2.) 6. novembra Winkler v Vereji in Skorbi. (3.)

Listič uredništva: Dopisi iz Brašlove, in Teharjev prihodnjič.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu		V Celov- cu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan . . .	4	80	4	45	4	80	4	20	4	72
Rži . . .	3	80	3	40	4	—	3	20	3	90
Ječmena . . .	3	—	3	—	3	40	3	—	2	22
Ovsa . . .	1	80	1	95	2	70	—	—	1	95
Turšice . . .	3	10	2	60	2	50	2	20	2	94
Ajde . . .	3	—	2	35	2	50	2	20	3	3
Prosa . . .	3	10	—	—	2	60	—	—	2	63
Krompirja . . .	1	10	—	85	1	50	1	30	1	30
Sena cent . . .	1	50	1	60	1	60	1	50	1	—
Slame (v šopkih) . . .	1	60	1	30	1	60	—	—	—	—
„ za steljo . . .	1	20	—	80	1	40	—	—	—	—
Govedine funt . . .	—	26	—	26	—	23	—	20	—	22
Teletine . . .	—	30	—	30	—	25	—	22	—	22
Svinjetine . . .	—	30	—	30	—	30	—	28	—	28
Slanine . . .	—	35	—	38	—	46	—	44	—	44

Loterijske številke:

V Trstu 23. oktobra 1875: 86 59 1 71 48.
V Lincu „ „ 17 32 10 53 15.
Prihodnje srečkanjo: 7. novembra 1875.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. % . . .	70	10
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem . . .	166	50
Ažijo srebra	101	95
zlata	5	29

Dražba cerkvenega vina.

4. novembra t. l. bode se ob 9. uri predpoldnom pri sv. Barbari blizu Vurmburga

blizu 30 štrtinov

prav sladkega letošnjega, Št. Martinskega in Št. Barbarskega cerkvenega vina s posodo vred proti gotovi plači na dražbi prodalo.

Makolsko

cerkveno novo vino se bo 3. novembra ob 10. uri v Makolah v farovžu, okoli 17 polovnjakov, po dražbi prodalo. Vino je prav dobro.

Cerkveno predstojništvo v Makolah.

Hiša,

3—3

v Vojniškem trgu pri Celju s 3 sobami, čumnatu, 2 kletima, v dobrem stanu; okrog hiše vrt 200□ sežnjev, potem polja 800□ sežnjev, hoste 1400□ sežnjev; se prodaja za 2000 fl.

Natančneje se zve pri uredništvu „Slovenskega Gospodarja“.

Anton Scheikl,

izdelavec oblačil v MARIBORU

priporočuje

dobro izbrano blago že narejenih oblačil za gospode;

vse je zanesljivo dobro izdelano in trdno sešito.

Za častite gg. duhovnike

priporočujem:

talarje iz peruvijena, suknje iz palmerstona, modrega, črnega ali rujavo barvanega

paletoti iz istega blaga in iste barve;

vse po znano nizki ceni.

Plačilo sprejemam tudi po mesečnih obrokih; pošiljam na vse strani, če se kaj želi, na ogled; nevsče blago sprejemam nazaj in zamenjam z vščim brez vsega obotavljanja.

1—3

Avguštin Götzl,

1—3

podobar in pozlatovalec,

poštne ulice hiš. št. 57 (poslopje slovenske čitalnice)

v LJUBLJANI

ne zameniti z Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši!

priporoča slavnemu občinstvu, zlasti preč. duhovščini in farnim predstojništvom sledeče izdelke:

Altarje, križeva pota, lece (prižnice), svečnike (lustre), prapore (bandera), neba (balдахine) po naročilu v vseh velikostih in po najnižji ceni.

V zalogi ima zmiraj podobe in kipe za oltarje, krstne omare, svečnike in križe za stene, podobe svetnikov in iz narave vsake velikosti in cene na platnu, kositarji in papirji, zrcala itd. Posebno dober kup so oljnate slike.

Nadalje je vedno dobro založen s podobami Kristusa na križi, od 6 palcev do 5 čevljev visoki, korničani, okviri (romi) vsake sorte, kanonskimi tablami, vezili, preparacijami, bunčicami, s pozlačenimi lajstami, Kristusi na križi pod steklenimi oboki, podobami iz gipsa; lije tudi naglavnike (kapitole) in kinče iz gipsa in jih zlati.

Zrezljanih okvirov (romov), korniš, deskic za rogove, drogov za zagrinjala, bunčic in gumb, nabiralnih pušic z zvončkom, križcev za rabo pri previdenji bolnikov, stalic in različnih posodic ati vrčev za rože po cerkvah je zmiraj na izbiro, — preskrbujejo pa se oprave za cerkve, svečniki za altarje, sveče, rožni šopki in venci, vlaki za zvonce, svetilnice, kositarske zvezde za prezračenje po cerkvah in drugih prostorih, spovednice, cerkveni stoli in klopi, sploh vse, kar spada k cerkvenemu kinču, — vse to naglo in po najnižji ceni.

Vse poprave pri altarjih, podobah, prižnicah, sploh pri vsem, kar se v cerkvah nahaja, se natančno in skrbno, v kratkem času in po nizki ceni izvršujejo, ravno tako vsaka naročila z dežele. Pozlačenje in prezlačenje podob, okvirov itd. se najvestneje in dolgotrajno oskrbuje.

O vsem tem je mnogo število pohvalnih pisem iz bližnjih in daljnih krajev na ogled.

Oznanilo.

1—3

Deželni štajerski odbor s tem naznanja, da se je mesto potovalnega učitelja in drugega strokovnjaka učnika za sadje- in vinorejstvo in za kletarstvo na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru 1. septembra t. l. podelilo gosp. Henriku Kalmann-u.

Poln. naslovom podružnice c. k. štajerske kmetijske družbe, potem vinorejska društva, srenje in druge korporacije štajerske, ki bi se ovega potovalnega učitelja rade poslužile, želeče si potovalna prednašanja o sadje- in vinoreji in o kletarstvu, naj se o tej zadevi naravnost z ravnateljstvom sadje- in vinorejske šole pri Mariboru pogovore in porazumijo.

Stroški, dnevsčina in potnina, potovalnega učitelja se bodo poravnali iz deželnih dohodkov, na dotična društva ne pride nobeno plačevanje.

Gradec 16. oktobra 1875.

Štajerski deželni odbor.

Božjast,

13—18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismeno zdravnik **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berlinu.) —

Stoterim je že bilo pomagano!

Naznanilo.

Izvoljemo si čestitemu občinstvu naznaniti, da smo dosedaj pod firmo

Pirhan in Pock

tukaj obstoječe tržno podvetje za likere, rum, rosogljio in višnjevec kupili in da ga bodemo pod novo, pri tržni sod-niji vključeno firmo

Albrecht in Pock

trdno nadaljevali.

Prosimo tedaj za enako zaupanje, kakoršno je po-prejšnja firma uživala ter bodi vsak osvedočen, da si ga bodemo vselej in povsod upravičiti prizadevali.

Z najodličnim spoštovanjem

Albrecht in Pock.

Maribor 1. oktobra 1875.

Lepo posestvo za kovača!

V Braclavcih pri Polenšaku zunaj Ptuja je posestvo na prodaj, ki obstoji iz 6 oralov izvrstnega zemljišča, hiše, kovačnice; vse skupaj s kolarnico vred, ki se da v stanovanje spremeniti, meri 7 sežnjev in 4" in je z opekoj pokrito. Svinski hlev je iz hrastovega lesa in z drvarnico vred in 2 kletima za zruje, s škednom in hlevom za govejo živino z opekoj pokrit.

Vse skupaj se dobi za 2500 fl. Več se izve pri g. Francu Škrlecu pri sv. Tomažu. 1—2

Dražba cerkvenega vina

pri sv. Petru blizo Maribora.

V sredo 3. novembra se bode nad **50 štrtinjakov**

sladkega, letošnjega vina s posodo vred v cerkveni kleti pri sv. Petru in v Hrenci prodalo.

Marka Glaser, kanonik in župnik.

Frauheimsko novo cerkveno vino

se bode 2. novembra, t. j. na dušno predpoldnem ob 10 uri v frauheimskih cerkvenih kletih v Bukovcu in v Črešnovecu, okoli 16 štrtinjakov, po dražbi prodavalo. Ki želé kupiti, so povabljeni.

Cerkveno predstojništvo sv. Ane v Frauheimu.

1—3

Ces. kralj.

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz železa od	gl. 11.— kr.
(do najvišje cene.)	
Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz svila (drot) od	" 16.— "
(do najvišji cene.)	
Lefauchaux (lefošé) iz svila od	" 22.— "
(do najvišje cene.)	
Lencaster (lénkaster) iz svila do	" 40.— "
(do najvišje cene.)	
Revolverje od	" 7.— "
(do najvišje cene.)	
Pistole dvocevke	" 2.40 "
" enocевne	" 1.20 "